

Waterspuwer

De wagen

Vrijdag

In haar vaders auto zitten gaf Sandy het gevoel alsof ze in professor Barabas' teletijdmachine was gestapt. Op slag was ze weer papa's kleine meid die mocht meerijden als hij ging werken.

De muziek versterkte nog die indruk. Dezelfde deuntjes uit haar jeugd klonken op uit het gammele cassettedeck en probeerden haar te doen geloven dat de wetten van tijd en ruimte waren opgeheven. Alsof het interieur van deze wagen, deze kooi van Faraday, zijn inzittenden niet alleen beschermde tegen blikseminslag, maar ook tegen de erosie des tijds. Daar buiten woedde de wereld en veranderde het landschap, maar hier binnen bleef ze knus en veilig voor altijd dertien jaar.

Het was een gevaarlijke illusie, want ze was achtentwintig jaar en ze ging...

'Weer thuis wonen moet raar aanvoelen', raadde haar vader haar gedachten. 'Maar wat Annemarie en mij betreft mag je zolang blijven als je wilt.'

Grimmig keek ze naar buiten, naar het landschap van haar jeugd. Het uitzicht van Velde was nog altijd niet veranderd. Een weids landschap, alleen onderbroken door lintbebouwing en hier en daar een rij Canadese populieren. En een horizon die altijd, vanuit welke richting je ook naderde, werd gedomineerd door de Nexus – het glanzende hoofdkwartier van Brückner-Meinhardt.

Vanochtend lag Velde onder een laagje dauw. Het was eigenlijk heel mooi. Als er iets was wat dit Vlaamse platteland heel goed kon, was het bedauwen. Gek, vroeger zou ze er nooit aandacht aan hebben geschonken, maar sinds haar terugkeer bekeek ze alles met andere ogen. Toch wilde ze, liever dan wat ook, hier niet zijn.

Eergisteren was ze weer op de stoep bij hen verschenen. Met twee grote koffers – al haar wereldlijke bezittingen nadat het bedrijf waarin ze haar hele ziel, spaarcenten en jeugdige idealen had gestopt, in vereffening was gegaan. 'Maak jullie maar geen zorgen, ik zal jullie niet lang in de haren zitten. Zodra ik genoeg bijeengespaard heb voor een kamer, ben ik weer weg.'

‘Echt, blijf zolang als je wilt’, herhaalde haar vader weer.

‘Je weet niet half hoe fijn Liesbeth het vindt om plots een grote zus te hebben.’

Daar keek Sandy van op. Liesbeth was haar stiefzus. Pas vijftien, dochter uit een eerder huwelijk van Annemarie, met wie haar vader na de scheiding hertrouwd was. Sociologen zouden hen daarmee als een nieuw samengesteld gezin bestempelen. Drie theelepels mengen met warm water en voilà, instantfamilie.

‘Ze heeft me al gevraagd of je haar niet met chemie kunt helpen’, zei hij.

Hij had zijn aandacht bij de weg. Hij passeerde een busje met het logo van Brückner-Meinhardt op de flank. De dikkerd achter het stuur zwaaide goedgehumorst naar hem.

‘Ze breekt zich het hoofd over die formules.’

Sandy vond het merkwaardig dat Liesbeth dat niet rechtstreeks vroeg, maar zei er niets van. Hun sporadische conversaties beperkten zich tot een wederzijdse gemompelde groet wanneer ze elkaar kruisten bij de badkamer, maar Liesbeth en haar stiefvader gingen heel vertrouwelijk met elkaar om.

‘Ja, daar kan ik haar wel bij helpen’, zei ze.

Ze bezat een doctoraat in de farmacie, maar dichter dan het geven van bijles zou ze niet komen bij de uitoefening van haar specialisme. Na het faillissement van Asklepios had ze gesolliciteerd bij alle bedrijven in de sector, maar niemand wilde haar hebben. Wetenschappelijke fraude onder academici viel te vergelijken met doping in het wielrennen. Zolang je niet betrappt werd, was er niets aan de hand, maar wie tegen de lamp liep, werd prompt als een melaatse beschouwd.

Haar appartement had ze opgezegd zodra het duidelijk werd dat ze de volgende maanduur niet zou kunnen ophoesten.

De wagen was geleased op naam van Asklepios.

Het enige goeie nieuws was dat er geen schuldeisers meer achter haar zaten. Ze kon vandaag met een schone lei herbeginnen, weliswaar onder aan de ladder. Dat betekende

dat er amper honderd euro op haar zichtrekening stond en ze aankeek tegen een job als schoonmaakster bij Brücker-Meinhardt. Dezelfde farmareus die er als de kippen bij was geweest om de patenten van Asklepios op te kopen, nog voor de inkt op de akte van de Kamer van Koophandel was

opgedroogd.

Diezelfde rimpel, die altijd op haar vaders voorhoofd verscheen als hij zich zorgen maakte om zijn dochter, dook weer op.

‘Red je het wel een beetje?’

Sandy haalde haar schouders op.

‘We leven nog.’

Dat was het officiële familiemotto. Haar legendarische grootvader Gustaaf Swerts – ‘Gust’ voor iedereen in Velde – was vergroeid met dat motto, en na hem alle loten van de stamboom. Als typisch gebaar ging de uitspraak vergezeld van een kleine ruk met je schouders, terwijl je handpalmen naar buiten draaiden.

Een Swerts zanikte niet. De dingen zijn wat ze zijn. Maak je er niet druk over, maar probeer een beetje te genieten van de goede dingen des levens. Zolang je nog niet dood bent, bezit een mens ruim voldoende kwalificaties om optimist te zijn.

‘Ga je Gust binnenkort opzoeken?’ vroeg haar vader.

Het was echt griezelig hoe Jacob Swerts altijd wist wat ze dacht. Toen ze nog een kind was, had hij het kattenkwaad al in de smiezen nog voor ze er goed en wel haar zinnen op had gezet. Ze veronderstelde dat hij daarom zo goed was in zijn werk. Hij was Hoofd Beveiliging bij bm, de grootste werkgever in de streek.

‘Binnenkort.’

Sandy wist dat ze het bezoek aan Gust uitstelde. Het was een schat van een man, die haar altijd voluit aangemoedigd had om haar dromen waar te maken. Hij had haar zelfs geld geleend om Asklepios op te starten. Ze kende hem goed genoeg om te weten dat hij erg begrijpend zou reageren en geen woord meer vuil zou maken aan die oude schulden. Juist daarom ontweek ze hem. Zoveel begrip en vergeving verdiende ze niet.

‘Gust zegt dat hij wel regelmatig met je gechat heeft,’ drong haar vader aan, ‘maar dat hij zijn kleindochter eens wil vastpakken.’

Zelfs hij, zijn eigen zoon, noemde hem altijd ‘Gust’. Dat je voornaam volstond als aanduiding wanneer je over de tong ging, was een voorrecht dat alleen weggelegd is voor waarlijk universele iconen. Figuren als Elvis, Pelé of Bert & Ernie. Feitelijk was Gust Swerts een kruising van hen.

Nu zette haar vader wat ze altijd zijn 'securityblik' noemde, op. Het waren de ogen die hij gebruikte als hij een praatje maakte met een boekhouder wiens totalen niet klopten. Die blik liet je woordeloos weten dat hier een man voor je stond die je maar beter niet probeerde te belazeren, als je tenminste wist wat goed voor je was. Als hij zo keek, leek hij minder op zijn grote idool Travolta dan wel op Dirty Harry. 'Jij hebt hem toch niet geleerd om te internetten?' 'Dat kon hij al. Hij zegt dat hij het op een seniorencursus heeft geleerd. Ik viel bijna van mijn stoel toen ik plotseling een mailtje van hem kreeg.'

'Alweer zo'n bevestiging. Weet je nog vorig jaar, toen hij met alle geweld eens wilde quadracen? Nu dat internet weer. Hem kennende zat hij in een vingerknip op een pornosite.'

'Zeg, hij is je vader en jij bent zijn zoon, niet omgekeerd.'

'Oh ja? Hij gedraagt zich anders wel als een puber, een vijfenzeventigjarige. Hij kan zich onmogelijk aan de regels houden, hij rookt en drinkt in het geniep en is continu oversekst.'

'Nu je het zegt, hij heeft inderdaad een nieuwe vriendin opgescharreld. Verschillende zelfs, nu ik erover nadenk.'

'Wat?'

Sandy grijsde. Als het om Gust ging, was haar vader bereid om blindelings het meest overdrevene te accepteren.

'Alexandria uit Wit-Rusland...'

'Goeie god, een postorderbruid!'

'... Kara en Jennifer, alle twee uit de vs. Silvana uit Argentinië – daar is hij echt zot van – Aileen uit Ierland, Veronica, Lucy...'

'Hou op, ik wil het niet horen!'

Ze besloot hem niet langer te jennen.

'Wees gerust, pa. Hun achternaam is allemaal .jpg.'

'Ja, lach maar. Ik vrees de dag dat ik een telefoontje van het rusthuis krijg dat ze hem in het fietsenhok betrapt hebben met een joint.'

'Dat zal niet gebeuren...'

'Dat denk jij.'

'... want Gust is veel te sluw om zich te laten betrappen.'

'Grapjas.'

Terwijl hij stuurde met één hand trok hij haar even naar zich toe en drukte haar tegen zijn zijde. Ze rook de musk op zijn wangen, mannelijk en troostrijk. Waarschijnlijk van die flacon die Annemarie voor hem had gekocht. Zij wist

dat ze een knappe man aan de haak had geslagen en genoot ervan spulletjes voor hem te kopen die hem voordelig deden uitkomen.

Ze bestudeerde haar vaders kaaklijn en voor de zoveelste keer verwenste Sandy de genensprong die haar hadden opgezadeld met haar moeders spichtige postuur en een gezicht dat je je amper herinnerde. Als ze eerlijk was, zou ze zichzelf een zesje toekennen, met misschien een half punt erbij als ze echt haar best deed met make-up, en een jurk en mooie schoenen aantrok.

In een lelijkheidscompetitie zou ze geen hoge ogen gooien, dat besepte ze ook wel. Tenzij het natuurlijk een badpakkencompetitie was. Ze bezat wel rondingen, maar die

leken op de verkeerde plaatsen te zitten en lycra scheen er een sadistisch genoeg aan te ontnemen die genadeloos te onthullen. Meerman zei altijd dat het hem niet kon schelen, dat het allemaal tussen haar twee oren zat, maar hij had makkelijk praten. Hij was een man, dat betekende dat hij nooit voor een passpiegel behoefde te frunniken aan de naden van zijn achterste in bij voorbaat tot mislukken gedoemde pogingen het natuurlijk reliëf te herschikken.

Zes met een marge van nul punt vijf, daar moest ze het mee zien te doen. Maar Jacob Swerts, oh la la, dat was een ander verhaal. Hij was ondanks zijn eenenvijftig jaren nog altijd een volbloed negen.

Hij had het slanke postuur behouden waarmee hij op oude foto's prijkte. Zijn kin was vol en krachtig gebleven. Het grijs van zijn slapen verschaftte hem een gedistingeerd uiterlijk. Hij kon zo de bladen in om dure luchtvaartmaatschappijen en maatpakken aan te prijzen bij een ouder zakenpubliek.

'De blonde Travolta', noemden ze hem vroeger. Altijd kraaknet in het pak, lekker geurtje op de wangen en een ongebreidelde levenslust. Helemaal zijn vader, waren de oudere inwoners van Velde het roerend eens. In de jaren na de oorlog, toen Gust in zijn uniform van de Brigade Piron was opgedoken, had hij menig succes geoogst bij het andere geslacht. Een kwart eeuw later was het zijn zoon die de show op elke dansvloer en de harten van alle vrouwelijke aanwezigen stal, net als zijn grote idool.

Het roddelcircuit keek dan ook aardig op toen Jacob halsoverkop bezweek voor Stephanie Lauwers, een meisje van veeleer onooglijke charme, maar ook naamgenote van

Travolta's tegenspeelster in Saturday Night Fever. Hij was drieëntwintig toen hij haar zwanger maakte, zij twintig. Het huwelijk was 'van moetens'.

Maar Jacob was er de man niet naar om het hoofd te laten hangen. Terwijl hij gestaag carrière maakte bij bm, deed hij zijn best om een goede vader te zijn voor Tony (datzelfde Saturday Night Fever, 1977). Er kwam ook een tweede kind, dat was zij (Grease, 1978).

Maar hoewel hij de rol naar behoren speelde, kon hij niet verhelen dat het huwelijk hem beknelde als een keurslijf. Het leven voelde als een feest waar hij te vroeg was vertrokken. Hij werd rustelozer, zeker op weekendavonden, en bleef steeds langer van huis weg. Daarna vielen de harde woorden. Sandy groeide op in een deurenkomedie. Er werd lustig met borden gegooid, gedreigd en gevloekt bij het leven en geregeld zat de ene huwelijkse partij de andere met een deegrol achterna. Hoewel ze wetenschap had dat het er bij geen van haar vriendinnen thuis zo aan toeging, verontrustte haar dat zelden. Want met de simpele intuïtie van een kind wist ze dat, ondanks alle chaotische verwickelingen, haar ouders van elkaar hielden.

Zo kondigde Jacob op een vrijdagavond aan dat hij nog gauw 'een pakje sigaretten ging halen'.

Hij bleef twee volle weken weg.

Toen hij terugkeerde, was dat met een schuldbewuste grijns op zijn gezicht, een grote bos bloemen in de hand en lipstick op zijn kraag.

Haar moeder: 'Hadden ze je merk niet?'

Maar ze liet hem weer binnen. En de komende achtenveertig uur kwamen ze de slaapkamer niet meer uit.

Al maakte hij het daarna nooit zo bont meer, er sneuvelde nog geregeld huisraad in Huize Swerts.

Maar uiteindelijk werden alle escapades vergeven, want ze wisten beiden dat hij altijd naar haar, Stephanie, zou terugkeren. Zij en hij waren maatjes. Die andere vrouwen werd hij uiteindelijk altijd moe, haar nooit.

Maatjes, dat waren ze, tot die avond waarop Tony niet naar huis kwam. Volgende week zouden vijf jaar verstreken zijn sinds zijn verdwijning.

Haar overpeinzingen werden verstoord door vaderlief, die vastberaden leek om de bedrukte stemming van zijn passagier op te krikken.

'Wat wij nodig hebben,' grinnikte hij, 'is een verzetje.'

Hij wierp haar een veelbetekenende blik toe en tastte in het handschoenkastje naar een grijsgedraaide cassette.
'Nee toch?' vroeg ze quasi wanhopig.
'Oh jawel, wis en zeker', grijnsde hij en zwengelde het volume aan.

Summer lovin', happened so fast...

Hij moest dat deuntje nu al ettelijke honderdduizenden keren hebben gehoord, maar hij werd het nooit moe. Iedere keer lipte hij het weer mee en trachtte hij het ritmisch vingergeknip te imiteren, en telkens kwam hij daarbij consequent een tel te laat. Met het puntje van zijn tong in felle concentratie uit zijn mondhoek zag hij er erg komisch uit.

Summer lovin', had me a blast...

Hij hield haar zijn vuist voor als een microfoon.

'Komaan, jij bent het achtergrondkoortje,' grinnikte hij, 'net als vroeger.'

'Pa, ik ben geen kind meer hoor...'

'Vooruit, zingen!'

Ze schudde lachend het hoofd, maar even later zaten ze allebei lekker vals uit volle borst mee te zingen van Tell me more, tell me more tot hun ogen traanden van het lachen en plots was ze inderdaad weer dertien.

'Hé, hé, even bijkomen', zei haar vader toen het nummer afgelopen was en de Doobie Brothers het overnamen.

Hij draaide het volume wat lager.

'Auw, mijn buik doet pijn. Ik heb in tijden niet meer zo gelachen.'

'Ik ook niet', zei Sandy.

De drie lettergrepen kwamen er hortend en stotend uit.

Ze snikte nog na en hield haar hand tegen haar middenrif gedrukt.

De verleidelijke illusie dat je kon terugkeren in de tijd zakte langzaam ineen als een leeglopend springkasteel. Je kon het zand in de looper niet naar boven laten stromen, net zoals je nooit terug naar thuis kon.

'Het is fijn om voor de verandering eens een lach op je gezicht te zien', zei Jacob. 'Na alles... Verdomme!'

Sandy schoot voorover en stootte haar knie onzacht tegen het dashboard toen Jacob hard op de rem ging staan.

Voor ze iets kon zeggen had hij de auto al aan de kant gezet.

Ze stonden langs een hek dat zich over een afstand van een paar honderd meter uitstrekte. Het was meer dan twee meter

hoog, met bovenin gemeen ogend prikkeldraad. Om de vijftig meter hingen bordjes met de tekst: 'Brückner-Meinhardt. Streng verboden toegang.'

Maar iemand had dat verbod aan zijn laars gelapt en met een draadschaar een gat van ongeveer vijftig bij vijftig centimeter in het hek geknipt. En de onverlaat in kwestie bevond zich halverwege zijn aftocht toen hij door hen in flagrante delicto werd betrapt.